

2. Михайлова Є.О., Ворожбіян М.І., Мороз М.О., Панчева Г.М. Принципи впровадження екологічного маркування продукції. *Комунальне господарство міст*. 2018. Вип. 144. С. 43–50.

Надія МУЛЯР

здобувач вищої освіти 3-го курсу

спеціальності 201 «Агрономія»

Науковий керівник: **НЕДІЛЬСЬКА Уляна**

кандидат с.-г. наук, доцент, завідувач кафедри екології і

загальнобіологічних дисциплін

Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»

м. Кам'янець-Подільський

СУЧАСНІ РЕАЛІЇ ЗАБРУДНЕННЯ АТМОСФЕРИ

Життя на Землі без атмосфери неможливе. Кожну хвилину людина вдихає від 5 до 100 л повітря, а за добу – від 12 до 15 кг, це значно перевищує середньодобову необхідність в їжі та воді. Атмосфера є міцним акустичним середовищем. Вона нівелює перепад добових температур, який міг би скласти приблизно 200 К, що є неприйнятним для виживання всіх земних істот [1].

Однією з найважливіших проблем сьогодення являється забруднення приземного шару атмосфери викидами антропогенного характеру. Викиди стаціонарних та пересувних джерел призводять до накопичення шкідливих для здоров'я людини речовин у містах та промислових регіонах України. Головним джерелом забруднення атмосферного повітря в Україні від викидів стаціонарних джерел є підприємства паливно-енергетичного комплексу – 36% від загального обсягу викидів, підприємства обробної – 35% та видобувної промисловості – 25%. Результатом цього є погіршення стану довкілля [2].

У наш час існує досить багато інформації щодо забруднення атмосфери, чіткої систематизації забруднюючих факторів, а також способів боротьби із забрудненнями. Тому варто більш детально розглянути дані питання.

Мета полягає в детальному аналізі стану атмосфери в Україні та світі і визначенні способів боротьби із забрудненням повітря.

Атмосферне повітря забруднюється газами, дрібними часточками і рідкими речовинами, які негативно впливають на живі істоти, погіршуючи умови їх існування. Атмосферне забруднення містить у повітряному просторі гази, пари, частки твердих і рідких речовин, випромінювання, які несприятливо впливають на рослини, тварини людини, клімат, матеріали.

До основних джерел промислового забруднення атмосферного повітря відносяться підприємства енергетики, металургії, будматеріалів, хімічної та нафтопереробної промисловості, виробництва добрив. У районах розвинутого сільськогосподарського виробництва найбільшу небезпеку містять засоби захисту рослин, які в певній мірі розносяться вітром та забруднюють атмосферу, ґрунти та водойми.

Атмосферне повітря є головним середовищем існування біосфери, в тому числі людини. В результаті розвитку цивілізації утворене протягом еволюції Землі постійне співвідношення між головними компонентами повітря істотно не змінилося. На екологію істотно впливають газові домішки, які за походженням можуть бути природними і антропогенними. До їх природних джерел відносяться вітрова ерозія, винесення солей з поверхні морів і океанів, вулканічні та біологічні процеси, надходження з космосу.

Особливого значення для життя і виробничої діяльності людей в Україні відіграють земельні ресурси, їхнє раціональне використання, збереження, підвищення родючості ґрунтів – неодмінна умова нарощування продовольчого потенціалу держави.

В окремих регіонах, де проведено осушення земель, відбувається неконтрольоване зниження рівня ґрунтових вод, зменшення потужності органічної маси, а в районах зрошення – підтоплення і засолення ґрунтів,

деградація чорноземів, що призвело до негативних екологічних наслідків у районах Полісся та на півдні України. Збільшення мінералізації ґрунтових вод загрожує засоленням земель. Майже на всіх землях спостерігається зниження гумусу в ґрунтах.

Значної екологічної шкоди земельні ресурси зазнають через забруднення ґрунтів викидами промисловості та використання засобів хімізації в аграрному секторі, а також забруднення значних площ у місцях розташування великих тваринницьких комплексів.

Промислові підприємства в технології виробництва використовують сильнодіючі отруйні речовини. Значне збільшення швидкості вітру сприяє більш швидкому розсіюванню хмари. Поширення температури прискорює випаровування і збільшується концентрація їх над зараженою місцевістю. На глибину розповсюдження та величину їх концентрації в повітрі впливають вертикальні потоки повітря.

На швидкість обеззараження місцевості впливає в першу чергу випаровування, проникнення в ґрунт і хімічний розклад. Швидкість випаровування залежить від таких факторів, як температура повітря, вид ґрунту, швидкість вітру. Із збільшенням температури і швидкості вітру прискорюється випаровування. Опади зменшують стійкість глибини розповсюдження зараженого повітря.

Джерелами забруднення атмосферного повітря в Україні є енергетика, металургія, вугільна, машинобудівна, хімічна промисловість сільськогосподарське виробництво, комунально-побутове господарство та транспорт.

Транспорт є одним з найбільших джерел забруднення атмосфери. Транспортні засоби використовують як паливо різні види нафтопродуктів, викидають в атмосферу продукти згоряння. Шкідливі викиди внаслідок транспорту перевищують 50% загальної кількості.

Таким чином з галузей промисловості найбільше забруднюють атмосферу енергетика (32%), металургія (27%), вугільна промисловість (23%). Обсяги викидів підприємств цих галузей становлять понад 80% усіх викидів по країні.

Список використаних джерел

1. Аніщенко В.О. Основи екології : навч. посіб. К.: ДП «Вид. дім. «Персонал», 2011. 148 с.
2. Клименко М.О., Ковальчк Н.С. Атмосфера Землі: основні аспекти та чинники впливу : навч. посіб. Рівне : НУВГП, 2022. 269 с.

Олександр НІКІТЮК,

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності 201 «Агрономія»

Науковий керівник: **СТРОЯНОВСЬКИЙ Василь**

кандидат сільськогосподарських наук,

доцент кафедри рослинництва, селекції та насінництва

Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»,

м. Кам'янець-Подільський

ВПЛИВ ОКРЕМИХ АГРОЕКОЛОГІЧНИХ ФАКТОРІВ НА ФОРМУВАННЯ УРОЖАЙНОСТІ НАСІННЯ ФЕНХЕЛЮ ЗВИЧАЙНОГО

Найбільш поширеними ефіроносами в Україні є культури родини Аріасеае: фенхель звичайний, коріандр посівний, кмин звичайний, аніс звичайний та кріп городній. Наші дослідження присвячені одній із перелічених культур – фенхелю звичайному. У світовому землеробстві та у країнах Європи фенхель звичайний вважають культурою широкого діапазону використання. Рослини цієї культури використовують цілком, починаючи від коренів і закінчуючи насінням, оскільки вся рослина містить цінні біологічно активні речовини, які можуть слугувати як складова для ліків, приправа для різних